

KERTINĖ
PARAŠTĖ

Kalėdų šviesa

Pranašas Izaijas septynis šimtų metų prieš Kristų skelbė: „Tauta, gyvenusi tamsumoje, pamatė didžią šviesą, gyvenusiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybė“ (Izaijo 9:2).

Dienos prieš Kalėdas yra trumpiausios visuose metuose: saulė vėliausiai užteka ir anksčiausiai nusileidžia. Kūčiose tamsa vyrauja. Bet su Kalėdų Diena dienos pradeda ilgėti. Su Kalėdų šventėmis šviesa pradeda nugaleti tamsą.

Ta Kūčių naktį įvyko lemiamas posūkis pasaulio istorijoje: šviesa nugalejo tamsą; tauta, gyvenusi tamsumoje, išvydo didelę šviesą (Izaijo 9:2); tikroji šviesa, kuri apšviečia kiekvieną žmogų, atėjo pasaulin (Jono 1:9); Kalėdų žvaigždė apreiškė Kristų kaip pasaulio šviesą.

Kristus užgimė kaip pasaulio šviesa, nes pasaulis gyveno tamsumoje. Kokia buvo tamsa pasaulyje tada? Jau keturi šimtai metų buvo praėję nuo to laiko, kaip Dievo išrinktoje tautoje joks pranašas nebuvo skelbęs Dievo žodžio. Keturi šimtmečiai praėjo, ir žmonės jautėsi esą Dievo apieisti. Tamsa iš tikrųjų gaubė Dievo Tautą. Romos imperija tada valdė šventą žemę ir slopinė visus vilts laisvę ir Išgelbėtojų. Farizėjai, sadukiejai, zelotai ir kiti ginčijosi apie tai, kaip išgelbėti tautą iš vergijos. Tuo tarpu žmonės buvo priversti bendradarbiauti su netikėtais okupantais ir išdavinti savo tikėjimą, kad tik išsilaikytų.

Tokioj beviltiškoj dvasinėj tamsoj Kalėdų šviesa pasirodė netoli Betliejaus ir apreiškė Mesijo užgimimą pasauliui. Angelas skelbė gerą naujieną piemenims: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didelį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas“ (Luko 2:10). Nuo to momento pasaulio likimas pasikeitė: tamsa nugaleta ir šviesa triumfojo. Nuo to momento „gyvenusiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybė“ (Izaijo 9:2).

Jėzus Kristus atėjo į pasaulį, kad nugaleto ir pašalintų tamsą, kad Savo šviesa pakeistų tamsumą ir šviesą. Per ištisą savo kunigystę žemėje Jėzus veikė kaip Dievo šviesa. Jis atnešė regėjimą akliems, girdėjimą kurtiems, sveikatą sergantiems, vilties tiems, kurie buvo be vilties, net gyvybę mirusiems.

Kada Jėzus driso susitikti su raupsuotu, kurį bendruomenė buvo išstūmusi; kada Jis palietė sergančius, kuriais niekas nesirūpino; kada jis atleido moterį, kurią žmonės laikėsi akmenimis užmušti, negalėdami jai atleisti, – tai yra ne kas kita, kaip šviesos atnešimas į pasaulio tamsumą. Kada Jis skelbė vargšams, kad jie lygiai taip pat palaiminti Dievo akys, kaip ir turtingieji, kurie daug aukoja šventyklai, tai buvo šviesos atnešimas žmonėms, kurie vaikščiojo tamsoje.

Jėzus apreiškė Dievą tokiu būdu, kad žmonių širdyse pasidarė

šviesos. Kiekvienas Jo atleidimo žodis, kiekvienas meilės ženklas, kiekvienas pasigailėjimo darbas buvo šviesos didėjimas ir tamsos mažėjimas. Iš tikrųjų „gyvenantiems nevilties šalyje užtekėjo šviesybė“ (Izaijo 9:2).

Nors mes šiandien turime daug elektros šviesų visur, bet mūsų pasaulyje yra daug tamsos. Šiandien mūsų pažangiam pasaulyje turime daug egoizmo ir godumo, neapykantos ir nesantaikos, skurdo ir bado, neteisningumo ir išnaudojimo, ligos ir mirties, baimės ir rūpestių. Šitos tamsos paliečia kiekvieną iš mūsų. Tačiau Jėzus Kristus šviesa tebešviečia pasaulio tamsumose ir šiandien.

Prieš kelis metus mes buvome liudininkais žymiausių šio amžiaus pasikeitimų visoje rytinėje Europoje. Viena tauta po kitos nusimetė vergijos pančius ir įgyvendino savo laisvės troškimus. Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad ir mūsų tėvų žemėje išauš laisvės diena. Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad šventoje žemėje po daug metų priešiško tarp palestiničių ir izraeliečių, tautos rimtai ieškos taikos, nors ir sunkiomis sąlygomis. Kas būtų galėjęs išpranašauti, kad ir šiaurinėj Airijoj religinis konfliktas baigsis paliaubomis; įtampa sumažėjo ir rimtos derybos dėl pastovios taikos šiandien yra geresnė galimybė negu bet kada. Šie istoriniai pokyčiai yra Viešpaties šviesos reiškiniai. Šviesa šviečia tamsoje, nes tamsa jos nenugalejo.

Jėzus Kristus šviesa šviečia šiandien ir mūsų asmeniškame

Sveikiname naują Senojo Testamento vertimą

ALDONA ZAILSKAITĖ

Jau baigėme adventinio laukimo laikotarpį, kuomet skaitydami adventinius Senojo Testamento skaitinius, jungėmės su Izraelio tauta, laukiančia Atpirkėjo, Dievo pateptinio karaliaus-ganytojo, kuris išgelbės savo tautą. Tokios mintys ateina, vartant jau dienos šviesą išvydusius tris toms profesorius kun. Antano Rubšio naujojo lietuviško Senojo Testamento vertimo. Ir adventinės, Kristaus laukimo mintys ypatingai tinka ryšium su Sventuoju Raštu. Tai ne vien dėl to,

gyvenime. Jis apšviečia tavo ir mano tamsiausius gyvenimo vietas Dievo malonės šviesa. Jėzus Kristus ir šiandien susitinka su tavim tavo giliausioje tamsumoje, tavo didžiausioje vargo, tavo baisiausioje baimėje. Kada tu leisi Jam susipažinti su tavim tavo giliausioje tamsumoje, tavo didžiausioje vargo, tavo baisiausioje baimėje, ir kada pakviesi Jį būti su tavim tavo rūpestyje ir skausme, Jis taps tavo šviesa. Nes Jėzus yra mums pažadėjęs: „Aš esu pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nebevaikščios tamsoje, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jono 8:12).

Broliai ir sesės, Kalėdų metu mes esame palaiminti, kad per Dievo malonę pažinome „Dievo šlovę, spindinčią Kristaus veide“ (II Kor 4:6). Šviesa užgimė tam, kad apšviestų tave ir mane ir kad mes taptume Kristaus malonės ir meilės švyturiais mūsų pasaulyje. Kristus sako mums: „Jūs esate pasaulio šviesa... tešviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje“ (Mato 5:14,16). Kada jūs patirsite Viešpaties didelę šviesą, tada jūs sveikite palaimintas Kalėdų šventes.

Vyskupas Hansas Dumpys,
Vyskupas Evangelikams
Liuteronams Išeivijoje

Sandro Botticelli. Angelų grupė (detale iš „Viešpaties gimimo“).

kad Šventasis Raštas yra viena iš trijų pagrindinių Kristaus buvimo Bažnyčioje formų (kitos dvi: Šv. Sakramente ir Mistiniame Kūne – Bažnyčios nariuose). Kalėdų metu džiaugtis nauju Šv. Rašto vertimu tinka ir todėl, kad pirmasis viso Šv. Rašto vertėjas į lotynų kalbą, šv. Jeronimas 4-ame šimtmetyje, savo darbą dirbtį specialiai nuvyko į Betliejų, prie bažnyčios, pastatytos ant tradicinės Kristaus gimimo vietos ir čia vertė Šv. Raštą.

Dabartinis kun. Rubšio vertimas tačiau nėra pirmasis lietuvių susitikimas su Sventraščiu modernia lietuvių kalba. Jau nuo 1972 metų turėjome Lietuvoje iš originalios graikų kalbos monsijoro Česlovo Kavaliausko išverstą Naująjį Testamentą. Jis daugybei lietuvių tapo pagrindine „maldaknyge“, kurią jie skaitė ne vien iš smalsumo ar įdomumo bent kartą perskaityti išties, bet iš kurios sėmėsi stiprybės ir nurodymų savam gyvenimui, tiek privačioje kasdieninėje maldoje, tiek ir maldos būreliuose, gaivindamiesi jame randamu gyvybės žodžiu. Česlovo Kavaliausko išverstas Naujasis Testamentas buvo „savas“: jo kalba – moderni, taisyklinga lietuvių kalba, suprantama be didelių aiškinimų, o parašėse duoti paaiškinimai – trumpi ir taiklūs.

Bet taip naudojantis ir gilinantįs į Naująjį Testamentą, vis pasiskaitant paaiškinimus ir nurodymus į kitas Šv. Rašto vietas, kuriomis remiamasi ar kurios surištos su skaitomąja, pradėjome aštriai jausti, kad rankose turime tik Sventraščio viršūnę, kad Naujasis Testamentas yra lyg jūroje plaukiančio ledkalnio saulėje švytinti viršūnė, ir kad Senasis Testamentas yra visas ledkalnis, pasislėpęs po vandeniu. Tapo aišku, kad Senasis ir Naujasis Testamentas yra nedaloma visuma. Netrukus buvo išpirtas pokario metais Romoje išleistas arkivyskupo Juozapo Skvirecko lietuviškas Senojo Testamento vertimas iš Vulgatos – Bažnyčios oficialaus lotyniškojo vertimo, kurį šv. Jeronimas išvertė iš originaliųjų kalbų 4-ame šimtmetyje.

Arkivyskupas Skvireckas šiam darbui pašventė visą savo gyvenimą. O jo vertimo rankraštis, augęs besikuriančios Lietuvos nepriklausomybės metais, Antrojo pasaulinio karo metu, kaip ir didelė dalis Lietuvos inteligentijos, kuriai pavyko išsigelti nuo sunaikinimo pabėgant į Vakarų, atsikūrė Romoje ir buvo išspausdintas dviem tomis 1958 metais. Prie šio vertimo arkivyskupas pridėjo išsamius paaiškinimus, kurie atspindi visą, kas gera buvo pasiektą pažangioje to meto Šv. Rašto studijose. Kaip pripažįstama ir naujojo, kun. Antano Rubšio Senojo Testamento vertimo „Leidėjų žodyje“, arkivyskupo Skvirecko vertimas – „tai viena didžiausių, jei ne pati didžiausia, dovana lietuvių tautai nuo pat jos įsijungimo į krikščionybę pradžios“.

Kaip toliau rašoma naujojo vertimo įvade, „žymi lietuvių kalbos ir Šv. Rašto vispusiškesnio pažinimo pažanga per paskutiniuosius 6-7 dešimtmečius šaukusi mūsų vertimo, naujų komentarų. Ir štai su jais ateina prelatas dr.

Giotto mokykla

Šv. Jeronimas

Vytauto Balčiūno vadovaujami „Krikščionio gyvenime“ knygų serijos leidėjai, pradėdami spausdinti kun. prof. Antano Rubšio vertimą iš originalių kalbų graikų, sklandžią, žodingą lietuvių kalbą. Trumpi, bet taiklūs įvada ir atskirų žanrų ir į pavienes Senojo Testamento Šv. Rašto knygas su palyginti nedaugeliu, bet daug pasakančiais kai kurių išsiskirimų paaiškinimais padaro šį vertimą nepralenkiamą“.

Šio naujo vertimo autorius prof. kun. Antanas Rubšys jau daugeliui skaitytojų yra žinomas kaip Šv. Rašto mokslininkas, lietuviams davęs jau du kapitalinius įvadus į Sventąjį Raštą – tai 1978 ir 1979 metais „Krikščionio gyvenime“ serijoje pasirodęs dviomis *Raktas į Naująjį Testamentą*, kuris davė gilesnį supratimą ką tik moderniu vertimu pasirodžiusiam Naujamajam Testamentui, ir 1982-1984 metais toje pačioje serijoje išleistas trito-

mis *Raktas į Senąjį Testamentą*. Šie veikalai pirmą kartą sklandžia, nemokslininkams suprantama kalba atvėrė lietuviams Šv. Rašto pasaulio prosvaites. Pastarojo veikalo įvade kun. Stasys Yla apibūdino kun. Rubšį, kaip *Raktas į Senąjį Testamentą* autorius, bet šis apibūdinimas dar labiau galioja kun. Rubšui kaip Senojo Testamento vertėjui: Senojo Testamento „lobynui stigom raktą, ir nebuvo žmogaus, kuris būtų tam pasirengęs. Ruošėsi daugelis, bet nedrįso ar nesirijo. Ir štai vienas įniko visam gyvenimui į biblines studijas, dėstė Sventraščio puskapį su viršum metų, keliavo kas vasarą po šventąsias vietas“.

Ir pabaigęs *Rakto* veikalus, ir išleidęs dar kelias knygas giminingomis temomis, apsiėmė naujai išversti Senąjį Testamentą iš hebrajų, aramajų ir graikų kalbų, kad jame atsispindėtų pastarojoje pačioje serijoje išleistas trito-

pažanga, supratimas naujai atrastų seniausių rankraščių bei archeologinių atradimų šviesoje. Šiame darbe jam stilistine pagalba teikė rašytojas Jurgis Jankus bei Albina Pribušauskaitė ir korektorė Salomėja Narkeliūnaitė.

Lietuvoje parengti ligšioliniai liturginiai Šv. Rašto tekstai, kurie yra naudojami Mišiose, yra gražūs, „savi“ – juos skaitydami jaučiamės supranta, apie ką skaitome. Ir tai yra gera, nes padaro Sventraščį patraukliu, žmonės nori jį paimti į rankas ir naudoti maldai. Bet tai pasiekta, neretai paaugojant Sventraščio tekstams būdingą prasmų daugialypiskumą, kuris egzistuoja originalo kalbose. Naujame kun. Rubšio vertime parodyta didelė pagarba originaliam tekstui ne tik daugelyje vietų išsaugant originalaus teksto prasmų daugialypiskumą, bet ir kitur paliekant mums sun-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numeryje:

Kalėdų šviesa • Naujasis Senojo Testamento vertimas į lietuvių kalbą • Ekumeninis Šv. Rašto vertimas čia pat • Algimanto Mackaus mirties trisdešimtoms metinėms • Julijos Švabaitės naujas eilėraščių rinkinys „Žiemos erskėtis“ • Kražių monografija • „Draugo“ kultūrinio priedo 1994 metų turinys

Pasauliai žodžiuose

Algimanto Mackaus 30-osioms mirties metinėms

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

1951 metais Čikagoje lietuviškoje rašytojų pradžioje reikštingas literatūrinis vunderkindas 19-metis Algimantas Mackus. Jis pats rašė poeziją ir vertino kitų rašytojų kūrybą savo recenzijose. Jis recenzavo Juozo Kėkšto poezijos rinkinį *Ramybė man kaip nykstanti lyrika* ir teigė, kad filosofuojanti poezija nuolat klaidingai kelia (*Draugas*, 1951.12.15). O Balio Rukšos antrąjį rinkinį *Ugnies parduotuvė* sutiko kaip formos patobulėjimą tematikos susiaurėjimo kaina (*Draugas*, 1952.10.2). Pats Algimantas Mackus, išleidęs savo pirmą poezijos rinkinį *Eilėraščių Algimanto Pagegio slapyvardžiu*, pergyveno aštrią dvasinę ir meninę krizę. Jis, ne-lyg Stéphane Mallarmė ir Arthur Rimbaud praėjusio šimtmečio gale, žvelgė į save ir į savo sąmonę, kur nebesurado tradicinių atramų. Šie visi teoretiniai ir meniški bandymai išsivertė gausia kritine publicistika ir poetine bei dramine kūryba. Ir visiškai nauja ir originali lietuviška poezija gimė Čikagoje. Mackus išugdė savo asmeniską krizę į savo poezijos pagrindinę ašį.

Jo pirmutinis savitas poezijos rinkinys *Jo yra žemė* pasirodė 1959 metais, antrasis rinkinys *Neornamentuotos kalbos generacija ir augininiai* 1962 metais, trečiasis rinkinys *Chapel B* 1965 metais (už metų po jo žuvimo automobilio katastrofoje). Praėjusiais metais *Naujame židinyje* — *Aiduose* perspausdintas jo vaidinimas „Sleptuvė“ (pirmą kartą pasirodęs po jo mirties *Naujienose*). Jo kritiški darbai, laiškai, visa kita memorabilia yra nesurinkti.

Algimantas Mackus yra neabejotinai pirmasis lietuvis poetas su dideliu talentu, atpalaidavęs kūrėjo sąmonę nuo atsitiktinio krūvio. Teliko tik kūrėjo vidinis pasaulis. Štai vieno eilėraščio pavadinimas yra „I apvalią spalvą“, kur poetas tampa nelyg abstrakčiu tapytoju, o kito eilėraščio pavadinimas „Hermetiškoji daina“ veda į poeto dvasios meninius ir religinius labirintus. Beje, būtų galima daugiau herme-

Algimantas Mackus (1932-1964)

tiškuose Mackaus darbuose surasti asmeniško išgyvenimo įvykius, tačiau tai nėra taip svarbu. Jis suprato, jog lietuviškos ir viso pasaulio poezijos dailės rūmai grūti ir jų vietoje atsistoja nauji pavojai ir naujos galimybės.

Mackus suformavo savo naują credo: „Tikiu į mūsų literatūros testinumą internacionaliniu ir tautiniu mastu. Ir lietuvių poezijoje matau tvirtą grandinę: nuo liaudies dainų, nuo bereikšmių, tačiau poetinių, autentiškų poezijos klausų rodančių *sadauto rūto sadauto* iki Donelaičio hegzametų; nuo Putino ir Aisčio iki Radausko ir Žemės kartos, sofistikuotai išnaudojusių lietuvių poezijos raidą ir lietuvių prozodijos laimėjimus“ (*Metmenys*, 1965, Nr. 9). Gi sau pačiam jis užsidojo dar didesnius įsipareigojimus: „suprasti ne rūščių malonę gy-

venti, bet pikta džiaugsmą nurimti“. Tai yra bandyti nueiti ten, kur kiti nebandė eiti, ir leisti sau nepasisekti bandymuose.

Yra klaida leisti dekonstrukcionistams ir kitiems teoretikams, ypač kalbos srityje, galvoti, jog Mackui kalba buvo vienintelė realybė, neturinti ryšio su išoriniu pasauliu, ir jog literatūra yra tik arbitrariška ženklų konstrukcija. Visai priešingai, Mackus bandė surasti tikrą bendrystę tarp tikrovės ir kalbos poezijos formoje, kas įvestų pojūčius ir pasaulį į totalinį žodį — neornamentuotą kalbą. Syki užklausi Mackų, kodėl jis neįveda daugiau idėjų savo poezijon. Jis atsakė, jog eilėraščiai yra sudaromi iš žodžių, bet ne iš idėjų. Kitą kartą siūliau jam surasti kompozitorių jo poezijai. O jis man atsakė, jog jis galvoja, kad jis pats sudėjo savo poeziją į

muziką. Jau buvo kalbėta apie eilėraščių „I apvalią spalvą“, kur Mackus žaidė su tapyba žodyje.

Mackaus žmona Dalia Juknevičiūtė (jie vedė 1957 metais), būdama dailininkė ir aktorė bei Mackaus knygų iliustratorė, ne- vartojo muzikos ar kokių pašali- nių garsinių efektų, skaitydama Mackaus kūrybą. Ji režisavo ir pati su kitais skaitė *Chapel B* Jaunimo centre, Čikagoje, ir išpūdis buvo pritrenkiantis. Pa- našiu būdu ji stengėsi pastatyti „Sleptuvę“, bet per anksti mirė — 1975 metais.

Beje, Dalia ir Algimantas buvo ne vien tik šeima, bet ir ar- timiausi bendradarbiai menuose ir savo sąmonėse. Algimantas parašė eilėraščių apie Vilnių, pavadintą „Miestas“ kur „tik raudono aksomo uždangoj verčia baltas laivas“ (aliuzija į Dalios tėvų režisierių Romualdą Juknevičių), o kitą eilėraščių „Iš rūsiano rudens ryto“ dedikavo pačiai Da- liai jų vedybų proga, gi per visą poeziją rodosi angelai ir religiniai įvaizdžiai, kuriuos Dalia kurdavo ar atlikdavo Adolfo Valėsos me- no studijoje. Žinoma, jie įgavo visai naują poetinę formą ir pa- skirtį Mackaus kūryboje. Algi- mantas ir Dalia gyveno savo pa- saulyje ir jų vaikai buvo jų me- ninė kūryba. Tai buvo sunkus, bet jų pasirinktas kelias. Jie man sakė, jog jei turėtų vaiką, tai jam uždraustų būti menininku.

Kai Mackus gyveno ir kūrė, Amerikoje prasivertė „bytnikai“ poetai, kaip kad Allen Ginsberg ir kiti. Jie buvo protesto poetai prieš nusistovėjusias tradicijas ir gyvenimo būdus. Mackus neatli- ko nuo jų viešo poezijos skaity- mo atžvilgiu. Kai tik baigdavo ra- šyti eilėraščių, eidavo baran skai- tyti savo draugams ir klausyto- jams. Gaila, kad jo skaitymai li- ko neužkoduoti. Tačiau jis daug kuo skyrėsi nuo tų protesto poetų. Jis nebuvo tik socialinis reformatorius, bet pagrindinis po- ezijos pakeitėjas.

Kas būtų buvę, jei Mackus šian- dien būtų 62 metų? Aš manau, kad jis būtų bandęs suldyti tarptautinį ir lietuvišką žodį vie- non visumon. Neornamentuota kalba būtų vedusi į po Babelio bokšto kalbų suskaidymą ir į ju poetinį vienijimą. Tai jis jau buvo pradėjęs daryti tematikoje: *Chapel B* yra ne vien tik apie Antano Skėmos tragišką mirtį, bet taip pat ir apie Federico Garcia Lorca tragišką mirtį Ispanijoje, apie nu-

valstybinę Lietuvą ir naujas Af- rikos respublikas, apie dar visiškai nepažinąsias Lenkiją ir sunkų darbą Afrikos kasyklose...

Algimantui Mackui žuvus auto- mobilio katastrofoje 1964 m. gruodžio mėn. 27 d. Čikagoje, vis- daugiau New York'e pradėjo reikštis kitas lietuvis menininkas Jurgis Mačiūnas, kuris stengėsi sukurti naują vaizduojamą meną. Ir jo bandymai buvo grynai inter- nacionališki. Mirtis sustabdė jo veiklą pačiame įkarštyje.

Bet ar tai svarbu? Arthur Rim- baud, modernios poezijos Mozar- t'as, padarė revoliuciją tarp savo 17 ir 20 metų, o vėliau persimetė į nelegalų ginklų pardavinėjimą. Algimantas Mackus tai įvykdė lietuvių poezijoje per dvyliką savo kūrybos metų Čikagoje. Mackus pasakė: „Kūrybos nepriklausomumas yra kūrybos bei kūrėjo problema“ (*Aidai*, 1952, Nr. 9). Jis ją pilnai išsprendė.

Kauno Valstybinis choras Pietų Amerikoje

Kauno valstybinis choras, va- dovaujamas dirigento Petro Bingelio šių metų lapkričio mėnesyje lankėsi Argentinoje. Buenos Aires „Colon“ teatre atliko dvi oratorijas — F. Men- delsono „Elijas“ ir G. F. Hendelio „Mesijas“, sulaukdamas didelio publikos įvertinimo. Ta proga lapkričio 11 d. Lie- tuvių centro salėje, Buenos Aires mieste, Kauno valstybinis choras atliko lietuviškų dainų koncertą. Choro dirigentas buvo jo steigėjas ir vadovas Petras Bingelis, kurį publikai pristatė Analia Gaidimaukaitė ir Alek- sandra Jonušytė. Chorui šiemet jau sukako 25 metai.

Nuo 1989 iki 1993 m. Kauno valstybinis choras dalyvavo šiuose pasaulio muzikos festiva- liuose: „Bordo Pavasaris“, „Vi- duržio jūros“, Reimso (Pran- cūzija), „Seni ir nauji Indijos keliai“ (Ispanija), Šlezvig- Holsteino, Vidurio Europos ša- lių (Vokietija), Turku (Suomija). Koncertavo garsioje Pleyel sa- lėje, Paryžiaus Dievo Motinos katedroje, Santa Cecilija akade- mijoje (Italija) ir dabar „Colon“ teatre Buenos Aires ir Čilės sostinėje Santiago.

Lietuvių centre choras atliko lietuviškų dainų koncertą, išpil- dydamas su įsijautimu šias dai- nas: „Kur bėga Sešupė“, „O kaip gražus rūtelis darželis“, „Tylus buvo vakarėlis“, A. Bra- žinsko harmonizuotas dainas „Leliukai“, palydint solistei A. Gedutienai, „Kur lygūs laukai“, „Už Raseinių ant Dubysos“, „Vasaros naktys“, Naujalis — „Pavasaris“, „Tupi šarka ant tvoros“, „Lietuva brangi“, „Už- trauksim naują giesmę“, „Lie- tuviai mes esame gimę“. Publi- ka dainas palydėjo karštais plo- jimais. Choro dirigentas P. Bin- gelis, paprašytas publikos, dar dirigavo pora patriotinių dainų.

Lietuvių centro pirmin. Julius Mičiūdas padėkojo choro vado- vui ir visiems choristams už puikų koncertą ir apdovanojo vadovą gyvų gėlių puokšte, o choristus — simbolinėmis do- vanėlėmis.

I sveikinimus iš choro pusės atsakė Petras Bingelis, išreikš- damas savo džiaugsmą dalyvių gausumu. Kalbėjo taip pat Lietuvos Valstybinės filhar- monijos generalinis direktorius Gintautas Kėvišas, Kauno fil- harmonijos direktorius Justinas Krėpšta ir Lietuvos valstybinio banko Kauno skyriaus valdyto- jas Vidas Zigmantas.

Po programos buvo užkan- džiai, kurių metu publika turė- jo progos pasikalbėti su mieliais choristais ir pasidalinti išpu- džiais. Lietuvių kolonijai šis koncertas buvo graži dvasinė dovana ir proga pabendrauti.

K.A.S.

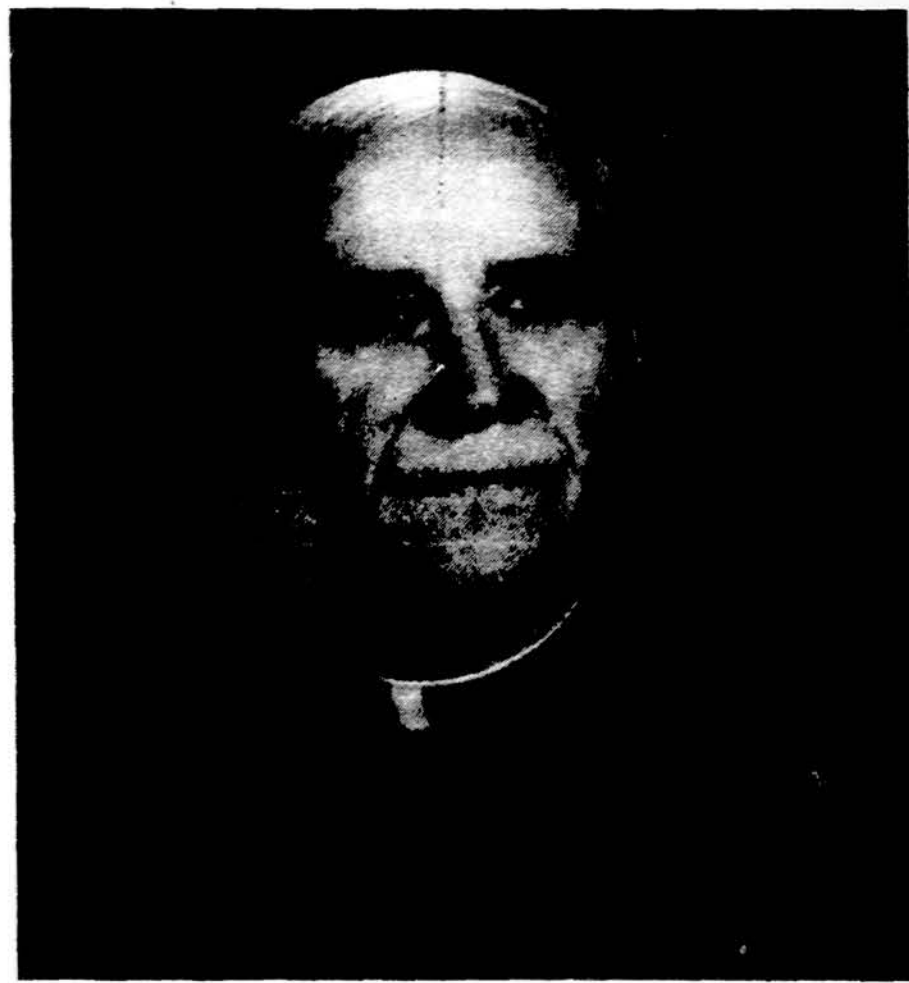

Arkivyskupas Juozapas Skvireckas (1873-1959) — Šv. Rašto i lietuvių kalbą vertėjas pirmojo šio amžiaus pusėje.

Ekumeninis Šv. Rašto vertimas i lietuvių kalbą jau čia pat

Lietuvoje Katalikų ir Evangelikų bažnyčių vadovybės, kartu su Lietuvos Biblijos draugija, sutarė dėl ekumeninio lietuviško Šv. Rašto leidimo. Tarptautinė Šv. Rašto leidimo organizacija United Bible Societies numato šią laidą išleisti 1995 metais.

Ši laida naudos prof. kun. Antano Rubšio Senojo Testamento vertimą ir mons. Česlovo Kavaliausko Naujojo Testamento vertimą. Ir šioje laidoje jau bus visas Šv. Raštas — ir Senasis, ir Naujasis Testamentas vienoje knygoje. Šiuo metu Lietuvos Biblijos draugija tik- rina ir tariausi su autoriais bei bažnytinėmis vadovybėmis, kad teks- tų paaiškinimai nesudarytų sunkumų nei vienos konfesijos krikščionims. Šioje ekumeninėje lietuviško Šv. Rašto laidoje yra pakvie- ti dalyvauti ir lietuviai ortodoksai — stačiatikiai, bet tuo tarpu dar nesulaukta jų atsakymo.

Kun. Antanas Rubšys, baigiantis ruošti naująjį Senojo Testamento vertimą i lietuvių kalbą.

Sveikiname naują Senojo Testamento vertimą

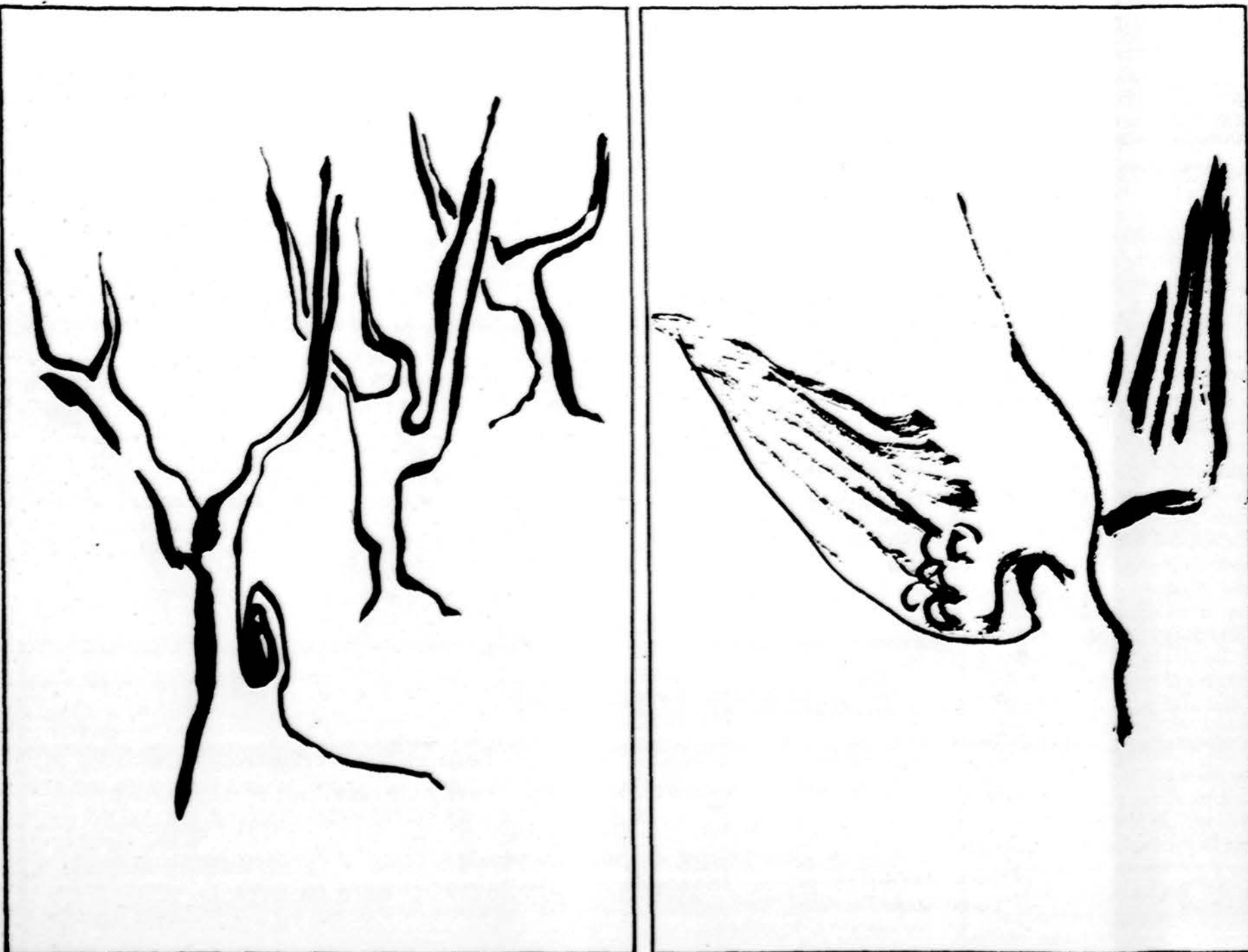
(Atkelta iš 1 psl.)

kiau suprantamas savokas ir pa- aiškinant jas, užuot suprastinant jas, kad įtildytų jums jau įpras- tas lietuviško galvojimo formas.

Kun. Rubšio vertimas išsaugo vieną svarbiausių Šventraščio funkcijų — praplečia lietuviško mintijimo formas, kad Šventa- jame Rašte perduodamas Dievo žodis, gautas dar giliau pagauti ir paveikti lietuvių krikščionių. Žinia, tai viena pagrindinių Šventraščio savybių, dėl kurios visų tautybių bei kultūrų žmonės, skaitydami gerą Šv. Rašto vertimą, jį pa- milsta ir brangina. Tą atliko ir ligšioliniai lietuviški vertimai — bet ne taip dažnai, kaip dabar- tinis vertimas. Ten, kur ankstyvesnieji vertimai neaiškioje vietoje pasirinko lengviau suprantamą parafrazę, kun. Rubšys mokojo išsaugoti gal- ne iškart lengvai suprantamą, bet atidžiau paskaičius daugiau prasmės atvairių turinčių origi-

nalo išsireiškimo formą. Ir jis tai pasiekė, nepaaukodamas sklan- dumo ir lietuvių kalbai savito po- etiškumo. Aš, skaitydama šį puikų vertimą, jaučiu, kad Šventoji Dvasia įkvėpė ne tik pirmuosius Šventraščio tekstų autorius ir vėliau jų tekstus surinkusius re- daktorius amžių raidoje, bet ir dabartinį vertėją, kuris, remda- mas visais mokslo ir kalbos šaltiniais, buvo atidus ir Šv. Rašto tekstuose alsuojančiai Dievo Dvasiai.

Su šiomis šv. Kalėdomis jau esame sulaukę trijų šio naujo vertimo tomų: *Penkiaknygės, Is- torinių knygų ir Pranašų knygų*. Sulaukus ketvirtojo — *Išminties knygų* tomo, kuriame bus ir psal- mės (jo tikimės šį pavasarį), turė- sime jau visus keturis Senojo Testamento tomus. Nors leidėjai žadėjo, kad tuomet jau išleis visą Senąjį Testamentą viename to- me, šiuomet ieškoma mecenatų tam darbui.

Dalios Juknevičiūtės vinjetės 1960 metais Čikagoje išleisto Algimanto Mackaus eilėraščių rinkinio „Jo yra žemė“ skyriams.

Kražių monografija

JURGIS GIMBUTAS

Lietuvos kraštotyrinė literatūra praturtėjo nauju solidžiu veikalu: *Kražiai*. Leidykla „XXI amžius“, Vilnius – Kaunas, 1993 („Aušros“ spaustuovės metrika: 1994.02.03, tiražas 3,000). 512 puslapių, šiek tiek iliustruota. Redaktorių kolegija: V. Būda, V. Milius, K. Misius, I. Seliukaitė, A. Tyla (pirmininkas). Išleista Lietuvių katalikų akademijos užsakymu, su Lietuvos kraštotyros draugija.

Kodėl Kražiai? Juk tai vos tūkstančio gyventojų žemaitijos miestelis. Atsakymas duotas knygos pratarmėje, kurią pasirašė istorikas Antanas Tyla ir etnografas Vacys Milius. „Istorija Kražiams paliko atminimą toki, kokio neturi nė vienas kitas panašaus didumo ir amžiaus miestelis. Kražiai rašytiniuose šaltiniuose randami jau tuo metu, kai Lietuva pradėjo savo ilgą kovą su Vokiečių ordinu dėl teisės būti savarankiška valstybe. Kražius mini karalius Mindaugas, Vokiečių ordino kronikos, Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas [...]. XV a. Kražiai atiteko Kęsgailoms, kurie paveldimai ėjo žemaitijos seniūnų pareigas, ir nuo tolei Kražiai tapo žemaitijos administraciniu centru. [...] Jau vien tai, kad XVIII a. pabaigoje Kražių mokykloje mokėsi 400 mokinių, rodo svarbią miestelio reikšmę žemaitijai. Kražių gimnazija turėjo turtingą unikalia biblioteką. 1842 m. gimnazija buvo iškelta į Kauną ir tapo būsimosios „Aušros“ gimnazijos pirmąją. Kražių monografijos straipsniai atremti į archyvinę medžiagą ir 1992 m. etnografinės ekspedicijos laimėjimus. Tai ekspedicijai vadovavo Lietuvos kraštotyros draugijos pirmininkė I. Seliukaitė ir mokslinis vadovas V. Milius.

LIEUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA
LIEUVIŲ KRAŠTOTYROS DRAUGIA

KRAŽIAI

LEIDYKLA „XXI AMŽIUS“
VILNIUS-KAUNAS, 1993

Kaip ir seniau išleistos lokalinės monografijos, taip ir šioji sudėta iš istorijos, buities, kalbos ir tautosakos skyrių. Paskelbti 32 straipsniai ar rašiniai. Rašė 27 autoriai. Po trumpo archeologinio įvado (M. Michelbertas) įdėta 21 puslapio studija „Kražių urbanistinės raidos iki 1893 m. bruožai“. Ją parašė daugelio veikalų autorius architektas A. Miškinis. Iliustruota planelių schemomis nuo 15 amžiaus pradžios ir bendiktinų vienuolyno bažnyčios brėžiniais. Antano Liutimos, SJ, straipsnis „Kražių kolegija“ perspausdintas iš knygos *Kražiai* (red. Pranas Razminas, Chicago, 1983). Toliau eina V. Zaborškaitės, K. Misiaus, V. Rimkaus straipsniai apie kolegijos teatrą, draudžiamąją spaudą, bažnyčią ir jos likimą, „Žiburio“ draugijos gimnaziją 1919-1936 metais, liudies universitetą, pavasarininkus, Kražių skerdynių muziejų. S. Buchaveckas rašo apie nacių okupacijos metus, E. Dirmeikis – ginkluotą rezistenciją Kražių valstijoje 1944-1954 metais ir L. Jovaiša su K. Misium – stalinis.

(Nukelta į 4 psl.)

Julija Švabaitė

CIKLAS „SIBIRO KŪDIKIS“ IŠ NAUJO RINKINIO

JURTŲ VAIKAI

Jurtų vaikai
įstrižom akim,
įdubusiais veidais,
liūdnam palydi,
nesimeldžia,
negieda...

Jie nepažino
Dievo...

Trys maži
angeliukai
skina žiedus
erškėčio,

žaidžioti jų
pirštai
ledinės nakties
miraže, –

ir tu nubundi
užmiršęs,
kad tai Vilniaus
vitražas,

nedrąsiai sapne
nušvitęs...

SIBIRO KŪDIKIS

1.

Bėga bėga maža širdelė
paskui motinos mirštantį
angėlą,
džiovintos duonos riekelę
nešdama Vėlinių
stalui – – –

Bėga bėga maža širdelė
į niekada neregėtą
šalį,
sapnuodama kvepiantį obuolį
šiltoje senelio
trobelėje – – –

Ilgas ilgas tremtinio
kelias,
tirpsta angelo kojų
vaškas,
tirpsta duona,

Dievuliau, Dievuliau,
tirpsta mėlyna Vėlinių
žvakė – – –

2.

Sapne jis užgimsta
su drabužėliais,
ligi pat kojų
pirštelių,
apautų šiltais
veltinėliais,

valgo
žvirbliukų surinktus
duonos trupinėlius,
geria
pieno šlakutį
iš debesio
dubenėlio – – –

3.

Dar šilta vaiko širdukė
po motinos kūno ledu,
dar šilta duona
kumštukų,

neužrašyta,
nepasverta,
neperžegnota,
nepadalinta...

Dar neužšalęs vanduo –
lašas ant mėlstančių
lūpų,
dar kažkas šaukia vardu,
melsdamas Dievo
stebuklo...

Gal dabar,
o gal jau dabar,
prie grįžtančio tėviškės
karsto,
sunkios durys širdžių
atsivers,
meilės pirmąjį žodį
ištartų...

4.

Ledo lovutė,
ledo miegas,
ledo sapnai,

ledo duona,
ledo vanduo,

ledinių kareivių dūdos
laidotuvių procesijoje – – –

Duok mums duonos,
Dieve,
duok mums duonos
juodos,
baltos,

teateina Tavo karalystė
ledynų
Jeruzalėje – – –

5.

Apie mirtį ji nekalbėjo
niekada,
tiksliai tyliai prašė
Viešpatį,
kad atsiuntų...

Rožančiai,
duonos trupinių Komunija
burnoje,

akmenų pagalvė
miegui,
ir gaudi gaudi
laukinių šunų
giesmė...

6.

Žaislai iš sniego,
ledo,
drožlių nuo motinos
karsto,

medinių šaukštų,
skardinių,
maumedžio tošių...

Kentėk, vaikuti,
tau Dievo pažadėta
kitas gražus pasaulis,
angelo sparnai,

tėvynė,

kur niekas nebadauja,
nepyksta, neskriaudžia,
nemuša, nekeršija,
nevagia,
neišduoda...

Neverčia mažą nešioti
sunkių rąstų,
rinkti mirusių
kaulų...

7.

Nusipiešė angėlą
anglim
ant cemento
guolio,

pririšo
skiedrų sparnelius,
ir laukė laukė
nakties,

Julija Švabaitė

Vytauto Mazelio nuotrauka

kad atskristų
motulė –
didelė didelė
angelė,

atsigultų
šalia – – –

8.

Ledynų motina,
virš sielvartingų
žvaigždžių,

ledynų motina,
druskos maišų
drobėje,

ledynų motina,
Švenčiausioji sapnų
Mergelė,

ledynų motina,
vidurnakčio
saule,

mirštančiam delne
laiškas
į dangų...

ŽIEMOS ERŠKETIS

Pakrikštytas be balto
drabuželio,
kaktoje kryžius
žiemos erškėčio –

tai ženklas Dievo,
malonės – – –

Žvakė jau baigia degti,
mėlsta ledo dangus,
nakties ramybėje staugia
laukiniai žvėrys
medžiotojai,
alkanos hienos šaukiasi
aukos
naujos – – –

Ar auga eglės pas Dievulį,
mama?
Ar žydi ten žibuoklės
danguje?
Ar baltas angelas manęs ten
laukia?

Ant jo sparnų
aš skrisiu
pas tave – – –

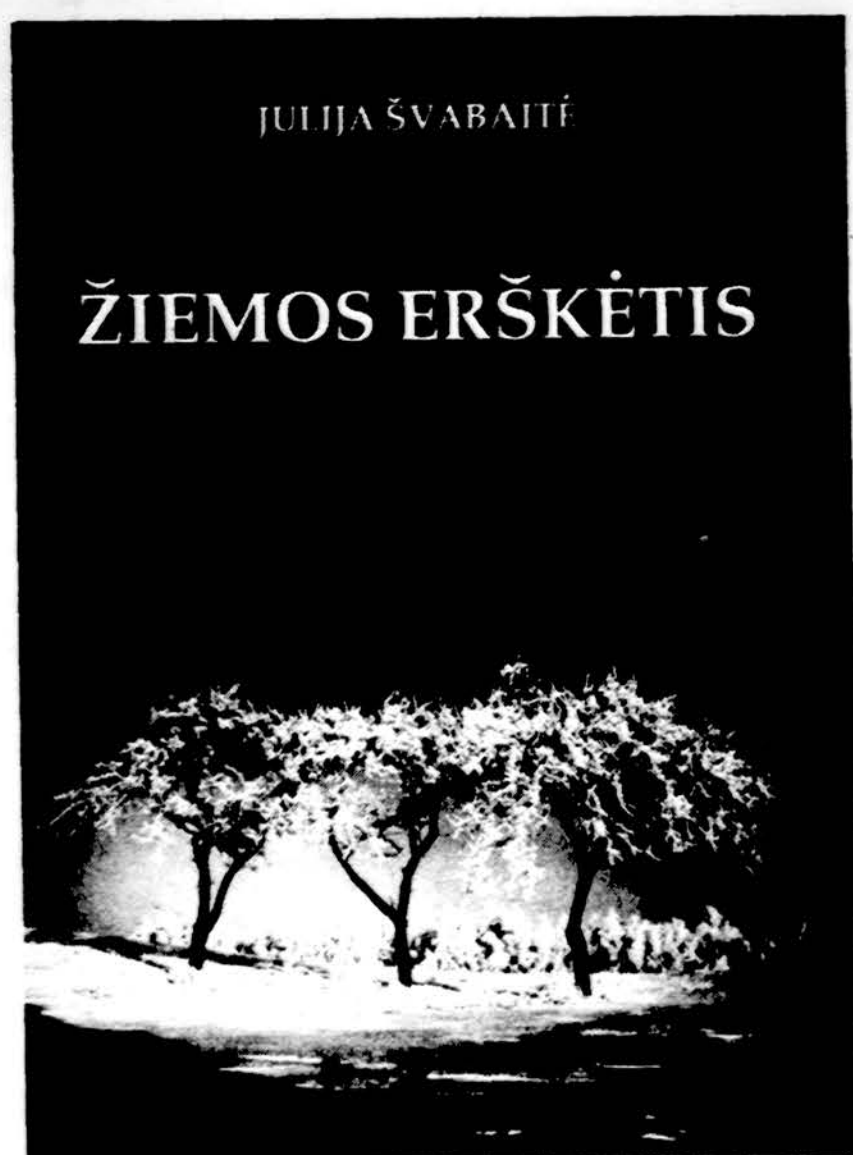
Julijos Švabaitės eilėraščiai, kaip reto kito mūsų poeto, istengia gelbėti nuo jiems nepermaldujamai lemto išnykimo (kaip ir visko, kas tik yra buvę ant žemės, mūsų visų ir visko, kas akimirka yra buvę mūsų) žmogiškus ryšius ir santykius – ne tik su brangiais asmenimis, įvairiais žemės kampeliais (Lietuva, Australija, Sibiru, Čikaga ir vėl Lietuva), bet ir su savim pačiais. Šitie ryšiai ir santykiai sudaro kiekvieno iš mūsų neįpasakytai brangų kraitį mus galutinai palaikančių prisiminimų. Tokių, kurie vieni tegali sutvirtinti mūsų dvasią akistatoje su mirtimi – mūsų likimo neišvengiamu ir pagrindiniu sandu. Tik per šiuos atsiminimus išsivienijame sau vietą mūsų tautos kartų kaitoje, tampame dalim besidalinamos istorijos.

Naujausio poeto rinkinio eilėraščiai, net įtaigiau negu anksčiau, įkūnija tą intymumą ir rūpestį pilnatvę, su kuriais poete visada artindavosi prie kūrybiškai transformuojamos savo patirties. Julijos Švabaitės eilėraščiai yra išaušti iš santykių su žmonėmis, su vietomis, dabartyje ir praeityje, su istorija, ir iš pačios poeto nuojautos, kaip pasaulyje visa tai galima pakelti.

Kad galima pakelti – tas įsitikinimas, poetiškai prieitas ir atskleidžiamas – ir yra Julijos Švabaitės didžioji dovana skaitytojui. Galima prisiliesti „žiemos erškėčio“, sako ji, – ir išlikti. O galbūt svarbiausia, kad šitą ji pasako jai taip savitu – ramiu, niekada nepakeltu, šiltu ir gyvenimą myluojančiu balsu.

Kada mūsų dienomis pasaulis plyšojo nuo pasipiktinimų, pasmerkimų ir reikalavimų, Julijos Švabaitės tylūs, švelnūs, raminantys, tačiau į paširdžius įsismelkiantys ir drauge tarsi slapčiausias vidines žaizdas gydantys, žemiškos kelionės galui mus sutvirtinantys žodžiai – ateina kaip malonė. Nepelnyta, neužsitarnauta, nesitikėta. Bet taip ir turi būti – poezija, kaip ji buvo per visus amžius, taip ir dabar tebėra vienas iš malonės pavidalų. Ją skleidžia mums Julija Švabaitė, kaip ir ankstesniais, taip ir šiuo, jos naujausiu eilėraščių rinkiniu.

(a. il.)

Julija Švabaitė. ŽIEMOS ERŠKETIS. Eilėraščiai. Čikaga: Lietuviškos knygos klubas, 1994. Spaudė „Draugo“ spaustuovė, Chicago, Illinois. Viršelio ir skyrių nuotraukos – brolių A. ir M. Černiauskų. Įvadas – Juliaus Kelero. 88 puslapiai.

„Draugo“ kultūrinio priedo 1994 metų turinys

LIETUVA

ADAMKUS, Valdas. Išeivija, Lietuva ir dabartinė tampa 5.28
ALĖ RŪTA. Mokytojai Lietuvą išgelbės 10.22
a. II. Sausio trylikimiai 1.8
a. II. Toms dienomis... 3.5
a. II. Laimėjimas 7.23
a. II. Baltijos valstybės — didysis išbandymas 9.24

a. II. Tsumami 11.19
ANTANAVIČIUS, Kazimieras. Valstybinio „reket“ šalis 4.9
BAUŽYS, Juozas. Partizanų vizija ir tikrovė. „Laisvė“ fondo studijų dienos Mastaičiuose 9.18
BAUŽYS, Juozas. Tiesos kalbėjimas. Išpūdziai iš „Ateities“ savaitgalio Čikagoje 11.19

BRAZENAS, Vilius. Norėtuš daugiau aiškumo 1.8
DAINAUSKAS, Jonas. „Kovų ir kančių istorijos“ skaudulys 7.30
EIDINTAS, Alfonsas. Valstybės reikšmės tautai 3.5

EIDINTAS, Alfonsas. Triukšmas dėl „Kovų ir kančių istorijos“ pirmojo leidinio — ar ne laikas jį baigti? 7.23
GUREVIČIŲ, Giedra. Apie ekologinį švietimą Lietuvoje 5.28
JUODĖLIS, Bronius. Lituanistikos darbuotojų konferencija Čikagoje 5.14

KAŠUBIENĖ, Aleksandra. Kultūrinio bendradarbiavimo su Lietuva beišeikš 5.21
k. b. b. Ne vien tik dideli skaičiai 2.5
k. b. b. Poetai ir Lietuva 2.12

KELERAS, Julius. Laiškai iš Vilniaus (12) 3.19
KELERAS, Julius. Dar apie „Lietuvos kovų ir kančių istoriją“ 6.11
KELERAS, Violeta. Kodėl reikia remti lietuviškus Lietuvos 4.30

KOJELIS, Juozas. Žvilgsnis į mus pačius. Tiesiog dialogas su Lietuva 2.26
KOJELIS, Juozas. „Antraip“ aiškina ir istoriją 6.4
KUZMINSKAS, Kun. Kazimieras. „Lietuvos katalikų Bažnyčios kronika“ leidžiamas 5.21

LANDSBERGIS, Algirdas. Tarptautinio PEN klubo suvažiavimas Prahoje ir Lietuva 11.12, 12.3
LANDSBERGIS, Algirdas. Pokalbis su Emanuelu Zingeriu 11.26

LANDSBERGIS, Vytautas. Gėsmės nepriklausomybei. Kalba VIII Mokslo ir kultūros simpoziumo Čikagoje 1993 m. lapkričio 26 d. 1.8
PABEDINSKAS, Jonas. 1993-ieji metai — darbiškas valdant 1.15

PABEDINSKAS, Jonas. Išeivija ir Landsbergis 2.19
PABEDINSKAS, Jonas. Darbingas viešnage Washington'e 3.12
PABEDINSKAS, Jonas. Eini su dešine — vilis ir bijai 3.19

PABEDINSKAS, Jonas. Lietuvos užsienio politika ir užsienio lietuviai 4.9
PABEDINSKAS, Jonas. Lietuviškos apokaliptinės raišios: nesantaika, nedarbas, korupcija, infliacija ir baimė 4.16
PABEDINSKAS, Jonas. Nepameskim kelio dėl taktikų 5.7

PABEDINSKAS, Jonas. Demėtas „aukso amžius“ 5.14
PABEDINSKAS, Jonas. Šių dienų „Ateities“ sąjūdžio pamatiniai klausimai 7.2
PABEDINSKAS, Jonas. Teisus, bet tautą žlugdantis apmaudas 7.16

PABEDINSKAS, Jonas. Lietuvos žemės ūkis — tautos problema 9.10
PABEDINSKAS, Jonas. Lietuviškas centras ir jo politinės implikacijos 9.18
PABEDINSKAS, Jonas. Pasiturintys tarp beturčių ir turto 10.15

PALUBIŲNIS, Aidis. Žvilgsnis į partiją Lietuvoje 2.26
PAVILIONIS, Rolandas. Kasdienybė ir amžinybė 10.29
PETRUTIS, Petras. Rūpestis ir Lietuva, ir savasias čia. Pasikalbėjimas su naująja JAV LB Krašto valdybos pirmininke Regina Narušiene 10.1

RAUGAS, Balys. Tragiškąjam birželio 4 SAUDARGAS, Algirdas. Lietuva besikeičiančiame pasaulyje 11.12
STARKAUSKAS, Juozas. Arvydas. KGB bandymai sukurti JAV lietuvių ir žydų 7.16

STARKAUSKAS, Juozas. Partizanai 3.12
Suomų televizijos objektive: Landsbergis 5.14
VAGNORIUS, Gediminas. Dešinioji opozicija — gandai ir tikrovė 2.26

BENDROS TEMOS
GEDA, Sigita. Ar galima kalbėti apie savo skaudus? 12.10
HAVEL, Vaclav. Mūsų neramus ieškojimas prasmės pomodername pasaulyje 7.16

JUODVALKIS, Antanas. Dėl lietuvių kalbos 10.1
k. Svarbūs pasikeitimai Lenkijos Bažnyčioje 3.26
k. Vaclav Havel vakarams: „Prisiimkite atsakomybę“ 7.9

VALANTININĖ, Genė. Klaidingi mitai 11.19
VISVYDAS, Pranas. Meilė keturkojams glotbiniai 1.22
VISVYDAS, Pranas. Atsikvojusi nugarėlė 6.25

VISVYDAS, Pranas. Kai atkunta agresyvumo gėnai 10.1
VISVYDAS, Pranas. Kodėl šaršos sūrios kaip jūra 10.8
VISVYDAS, Pranas. Keli abejotini mitai 11.12

VISVYDAS, Pranas. Žemiški apmąstymai 12.17
RELIGIJA IR FILOSOFIJA
DUMPYS, Hanna. ryak. Kalėdų šviesa 12.23

Ekumeninis šv. Rašto vertimas jau čia pat 12.24
VALEVIČIUS, Andrius. Tiesa ir laisvė enciklikoje „Veritatis splendor“ 9.10
V.Bgd. Paslaipingos knygos atidarytojas 11.5

ZAILSKAITĖ, Aldona. Kai Dievas žmogui duoda kalbą 5.21
ZAILSKAITĖ, Aldona. Mūsų viltis kenčiančiame pasaulyje 4.1
ZAILSKAITĖ, Aldona. Sveikiname naują Senojo Testamento vertimą 12.24

ISTORIJA
DAINAUSKAS, Jonas. Mažosios Lietuvos Vasario 16-osios dienos“ aktas 12.3
EIDINTAS, Alfonsas. Kraslago kalnais iš Lietuvos. Ištrauka iš monografijos „Aleksandras Stulginskis. Lietuvos prezidentas — Gulago kalnais rankraščio 2.12

EIDINTAS, Alfonsas. Aleksandras Stulginskis Sibiro lageryje (1941-1942) 6.11, 6.18
GARMUTĖ, Antanina. Alkūpėnas. Dokumentinė apybraiža iš spausdinamos knygos apie partizanines kovas Lietuvoje „Motinėle, augnai“ 4.23

PEČKUS, Kęstutis. „Istorijai tamsiau. Mokslui, tiesai...“ 12.10
PŠIBILSKIS, Vyntas Bronius. Iš Vilniaus universiteto istorijos, 1955-90 10.29, 11.5, 11.12, 11.19, 11.26

ŠLAPELYTĖ-SIRUTINĖ, Gražutė. Dėl pirmo lietuviško knygyno Vilniuje 11.19
SURDOKAS, Cezaris. Lietuvių baltimorės arkivyskupijos istorijoje 12.17

LITERATŪRA
ALĖ RŪTA. Žodis, kaip žmogiško bendravimo ženklas ir jėga. Los Angeles LFB 27-ojo literatūros vakaro įžangai 1.15
a. II. Julijos Švabaitės eilėraščiai 2.84

BARENAS, Kazimieras. Didžiojoje Britanijoje. Bookerio premijos aktualijos 11.26
BRAZDŽIONIS, Bernardas. Trys siluetai. Pabaiga: iš Los Angeles LFB literatūros vakarų galenios 1.15

GEČIENĖ, Teresė Aldona. Apie Česlovą Masalių ir jo eilėraščių 12.17
KACERKAUSKIENĖ, Aldona. Pokario Lietuva rezistencijos dainos 2.19
KAVALIŲNĖ, Jolita. „Altorių šešėly“ sešeliuose. Šviesa ir jos atšvaitai Vinco Mykalojaus-Putino romane 3.26

KUBILIUS, Vytautas. Išblaškytos kartos balsas 10.1
Lietuvių Akademijos sambūris Montrealyje. 17-ojo Vinco Krėvos premija — išeivijos ir Lietuvos rašytojams 1.15
NAUJOJAKAITIS, Algimantas. Eilėraščių, parašytų KGB kameroje 6.25

TEREKŠNAS, Antanas. Žaidimų žaidimai Lietuvos skausmo kultūroje? 10.22
TYRUOLIS, Alfonsas. Numašina Maironio poeziją „Lietuva“? 70 metų nuo jos fragmentų paskelbimo 11.5

SATAS, Aleksas Eugenijus Matuzevičius (1917-1994) 7.16
TYRUOLIS, Alfonsas. Robert Frost — poetinės sintezės kūryba 3.19

VISVYDAS, Pranas. Knygų pranašumas ir gėsmė 2.26
VISVYDAS, Pranas. Sintaksė, sąvokos, žodžiai 4.23

IVAIRŲ MOKSLAI
GIMBUTAS, Jurgis. Etnografams moksliniai laipsniai 1.22
GIMBUTAS, Jurgis. „Zemaičių žemė“ 11.5
KONČIUS, Juozas. Jorės, Rasos šventės ir pagonių vestuvės 6.25

KORKUTIS, Vincas. Pažiūrėkime į Lietuvą geologo akimis 9.10
VELAVIČIENĖ, Silvija. Baltų studijų konferencija Čikagoje 7.2
VOVERIENĖ, Ona. Lietuvos mokslininkų darbų citavimas pasaulio literatūroje 3.19

MUZIKA, KONCERTAI
A.P.G. „Prisiimtinai laimė“ 3.26
AGLINSKAS, Petras. Raimundo Katilius koncertas Čikagos miesto centre 4.9

AGLINSKAS, Petras. Lietuvių operos „Pilenai“ 4.30
ARMINAS, Anicetas. Gražus merginų ansamblis 2.26
ARMINAS, Anicetas. Lietuvių mokslo virtuozas užbūrė 3.26

ARMINAS, Anicetas. Kit sutemos ar saulės lydis? 4.30
ARMINAS, Anicetas. Šis tas apie išeivijos lietuvių muzikinį palikimą ir jo vertinimą 5.21

ARMINAS, Anicetas. Stasys Povilaitis višda liks Stasiu Povilaitiu 5.28
AVIZIENYTĖ, Jūra. Sielų suokalbiai 1.8
BARAS, Stasys. Nusileidus operos uždangai. Pasikalbėjimas su muziku Aleksandru Kučiumu 4.9

BRUZAS, Antanas. Žodis Lietuvos dainininkams 7.2
Girdesime lietuvių liaudies muzikos instrumentus 9.10
JURGELIONIS, A. Nijolė Bogutaitė Dėdinė 1.15

KONČIUS, Juozas. Pilėnų dvias Lietuvos operoje 2.19
KONČIUS, Juozas. „Pilėnų“ kompozitorių Vytautų Klovą 4.1
KUCIENIENĖ, Dalia. Raimundo Katilius ir Leonardo Dornmano koncertai Illinois, Indiana ir Michigan 3.5

KUCIENIENĖ, Dalia. Katilius ir Dornmanas stebino amerikiečių publiką 4.23
KUCIENIENĖ, Dalia. Arnoldas Voketaitis — nepamirštamas „Maestro di capella“ 11.19

LENKTAITIS, Jonas. LTSR Valstybinės Filharmonijos kūriniai ir pirmasis — atidaromasis koncertas. Iš spaudai parengto veikalio Vilniuje, lietuviškos kultūros arenoje 1939-1944 metais 10.22

MASIKONIS, Vytautas. Vokalinių tercetų „Diemedis“ Vilniuje 7.2
PALYS, P. Raimundas Katilius ten nesimukavo 5.7

PLUKAS, Vytautas. „Tegul skamba tokios dainos po šalis plačiausias...“ 10.22
RADZIUS, Vytautas. „Lietuvos kultūra egzistuoja ne vien tik Lietuvoje“. Pokalbis su Virgilijum Noreika 4.23

RAUDONIKIS, Edvilas. Jeva Stružaitė žybteli talentų kalvėje Čekijoje 12.10

REMIENĖ, Marija. Pokalbis su Birute Vizgirdiene „Draugo“ koncerto progai 3.12
SMETONA, Antanas. Aldonos Stempužienės koncertas Cleveland'e 5.21

SOKAS, Ričardas. Pasaulio lietuvių dainų šventė 7.30
SLUTINĖ, Pranė. Lietuvos dailės muziejiaus ansamblis „Kanklės“. Pasikalbėjimas su jo vadove Lina Naikeliene 7.23

SULAITIS, Edvardas. Dėl „Pilėnų“ plokštelių 3.12
SULAITIS, Edvardas. Dainininkui Stasiui Povilaitiui — aukščiausias įvertinimas 4.23

SULAITIS, Edvardas. Stasys Povilaitis vel Čikagoje 9.10
VENCLAUSKIENĖ, Loretta. Lietuviškas noras ir būt. Smetinio „Draugo“ koncerto progai 4.1

VENCLAUSKIENĖ, Loretta. Lietuvos dainininkai mūsų scenoje 5.7
VILEIŠIS, Jonas. Dainos šventės reikšmė 7.2

ZUBOVAI, Sonata ir Rokas. Čiurlionio ir Chopino muzika Balzoko muziejuje 1.15

MENAS, PARODOS, KINEMATOGRAFIJA
ADOMAITIS, Justinas. Sugrįžęs dailininkas 7.16
Amžinoji versmė. Rimanto Dichavičiaus fotografijos darbų paroda 4.23

AUSRIENĖ, Nora. Naujos kartos lietuvių dailininkų paroda Čikagoje 3.5
„Fluxus“ paroda Museum of Contemporary Art Čikagoje 1.8

DAFKUTĖ, Aldona. Dailininkas Mikalojus Povilas Vilutis 12.3
DAUGELIS, Osvaldas. Valstybinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus Kaune 3.12

DAUGELIS, Kazys. Iš Saulių Fotografijos muziejiaus veiklos 12.10
DAUGELIS, Kazys. Saulių fotografijos muziejus 7.23

FORWALTER, John. Realybės integravimas — Rimmo Čiurlionio tapyba 7.30
Iš parodos „Panevėžio partizanai, c. 1945-1950“ katalogo 3.12

JELIONIENĖ, Sofija. Su gyvybe tautadaile artimiausios susipažįstam 1.15
JURKUS, Paulius. Apie Juozo Bagdono kūrybą 11.26

KARUŽAITĖ, Daiva. Išpūdziai iš ekslibris parodos Lemont'e 3.26
KEZYs, Algimantas. Meno paroda apie meilę 2.12

KEZYs, Algimantas. „Panevėžio partizanai“ Lietuvių dailės muziejuje. Lemont'e 3.5

KEZYs, Algimantas. Rimanto Dichavičiaus „Amžinoji versmė“ 5.14
KEZYs, Algimantas. „Istorijai tamsiau su dažais...“ Pasikalbėjimas su Rimu Čiurlioniu 5.21

KEZYs, Algimantas. Plačiamakių Macijausko surrelizmas 7.2
KEZYs, Algimantas. Leono Pabedinsko menas 10.1

KLEIZAITĖ-VASARIS, Beatričė. Pokalbis su laureatu skulptorium Vytutu Kašuba 2.5
KORSKAITE, Ingrida. „Aš visada kalbėjau...“ 10.15

KORSKAITE, Ingrida. Vėl Žemaičių meškos sukvietė 10.1
KUBILIUS, Vytautas. M.K.Čiurlionis — Europos kultūros kontekste 7.9

LANDSBERGIS, Vytautas V. ir KELERAS, Julius. Filmas apie partizaną Juozą Lukša-Daumantą 6.4
LAPE, Pranas. Toluma ir paslaptys 7.9

LAPKUS, Danas. Algimanto Kezio „Giesmių giesmė“ 1.8
LAPKUS, Danas. Mūsų dailės ramybė ir nerimas 2.19

LAPKUS, Danas. Jonas arba Amerikos lietuvių meno lietuviškumas 2.26
LAPKUS, Danas. Alfonso Dargio paroda Lietuvių dailės muziejuje 3.26

LAPKUS, Danas. Naujosios Amerikos lietuvių kartos paroda 4.1
LAPKUS, Danas. Rimantas Dichavičius atvežė naują tikrovę 6.4

LAPKUS, Danas. Giedrus Jonaitis, kuris moka nupiešti piešinius 10.1
MIELIULIS, Juozas. 4 — Eivaitė, Lukaitė, VisGirda, Žemkabinė 2.19

Panevėžio partizanai (circa 1945-1950) — paroda Lietuvių dailės muziejuje 2.26
Nijolės Dirvinskės darbų paroda 9.10

RAMUNIS, Gytis. Architektas Edmundas Arbas-Arbačiauskas 5.7
SIMOLIŲNAS, Saulius. Apie Jurgį Mačiūną „Fluxus“ parodų Amerikoje progai 1.8

SRUOGAITĖ, Dalia. Astratas lobis — nematytas neręgtis Dobužinskio eskizai 1.22
TAMULIENĖ, Audronė. Apie vytių juostų audimą. Pasikalbėjimas su Birute Antanina Janavičiene 7.23

TYLA, Antanas. Vytauto Landsbergio „M.K.Čiurlionis: laikas ir turnys“ 7.9
VAITKUTĖ, Karilė. Amerikos lietuvių meno draugija rengia meno kūrinių varžytines 12.3

VISVYDAS, Pranas. Atokiau nuo epicentro 2.5
VISVYDAS, Pranas. Susidūrus su artimu menu 7.30

VISVYDAS, Pranas. Los Angeles lietuvių muzieje 10.15
ZEMAITYTĖ, Zita. Iš monografijos „Adomas Varnas: gyvenimas ir kūryba 1.22, 1.29

ZEMAITYTĖ, Zita. Dėl monografijos apie Adomą Varną 3.12
23-oji Lietuvių fotografijos paroda 10.22
Žibunto Mikšo Ex Collectione Algimantas Keleris 2.5

TEATRAS
AJS. „Vėjas gluosniuose“ Čikagos Jaunimo centre 6.25

CERNIUS, Rimas. IX JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalis 12.3
INDREIKAITĖ, Gediminas. Wagner'is Karaliaučiaus teatre 1.29

JURKUTĖ, M.A. Spektaklis apie meilę — Petro Vaičiūno „Nuodėmingas angelas“ 3.19

KALINAUSKAS, Mikas. „Išviejintieji asmenys“ Kanasų universitete 4.30
KARIBUTAS, Juozas. Atviras laiškas Algirdui Landsbergiui 3.19

LANDSBERGIS, Algirdas. Atviras laiškas Kaziiui Sajai 2.19
LANDSBERGIS, Algirdas. Ivauskas atveda „Mažąjį princą“ į New York'o „La Mama“ 4.1

LIAUKIENĖ, Genovaitė. Apie Hamiltono „Aukurą“ ir jo režisierę Eleną Dauguvietę-Kudabienę 11.19

NAKAS, Alfonsas. Kanadiško Stratford'o festivalio 42-as sezonas 4.30
PETRUTIS, Petras. Apie Algirdo Landsbergio „Vėją gluosniuose“. Pasikalbėjimas su režisierium Algimantu Zemačičiu 5.14

SAJA, Kazys. Kodėl rusų tiek daug, o lietuvių tiek mažai 4.23
SIMOLIŲNAS, Saulius. Hamilton'o „Aukuro“ pastatytį „Bernardos Albos namai“ 5.7

SIMOLIŲNAS, Saulius. Paklydėlio Kuničaiškio kryžkelės. Los Angeles Dramos sambūris IX Teatro festivalyje 12.10

SULAITIS, Edvardas. IX Teatro festivalis ir Čikagos „Vaidilutė“ 11.12
URBANAVIČIUS, Vytautas. Justino Marko cirkuliacijos „Mindaugas“ Lietuvos valdovų rūmose Vilniuje 6.18

VANICKAS, Aras. Atminties spektaklis miške. Pokalbis su Lietuvos aktorium ir režisierium Kostu Smirginu 7.30
VISVYDAS, Pranas. Kai nepasiebia juokas 5.21

ZUKAUSKAS, Vitalis. IX Teatro festivalį Čikagoje pradėdant 12.3

POEZIJA
AISTIS, Jonas. Partizano šėmenys 2.26
AUGINAS, Balys. Minčių snaigės. Aforizmų akvarelės. Norėdai. Miškas ir verdėnė. Senkapių žemė. Sutekų pusny: Pūga. Gyvenimas 1.22

AUGINAS, Balys. Kas prikel žemę žydėjimui 4.16
AUGINAS, Balys. Bendorisilčiai 6.4

AUGINAS, Balys. Truponių kolonos 11.26
AUKŠTICALNĖ-JOKIMAITIENĖ, Pranė. Kalnų gylė: Ugnies lašai. Ar atleist, broliai. Tiems — Pasaka. Dantui. Ko susipund, upelukai 10.1

BAUSYS, Afydas. Pakelk. Nosiņ: Stebėjimas — tai stabilūs šikštai 4.23
BILASYTĖ, Zivile (1951-91). Blogio fizika. Burkas. Poezija ir politika 11.12

BOGUTAITĖ, Vitalija. Iš ciklo „Apmąstymai“. Antrasis pokalbis su savim 9.24
BOGUTAITĖ, Vitalija. Antrasis pokalbis su savim: 11.19

FROST, Robert Lee (1874-1963). Vertė Aleksandras Radžius. Padangė paklydęs. Apie atsitiktinį žvilgsnį į žvaigždynus. Žvaigždės. Canis Major; Astronometika 3.19

FROST, Robert Lee. Vertė Alfonsas Tyruolis. Tvoros taisyms; Telefonas; Medis prie mano langų; Sustojimas miške žiemos metu; Malda pavasarį 3.19
GEDA, Sigita. Himnas laukų krosnei 3.26

GENYS, Kęstutis. Laisvėjame. Testamentas; Poezija; Vasario 16; Už tą mažą mažuolį; Pašaukimas; Jau seniai mes nebėsim čia 11.5

von HOFMANNSTHAL, Hugo (1874-1929). Vertė Alfonsas Tyruolis. Pavasario žiemos; Kelionės data; Nuodėmingo gyvenimo pūta 5.14

IESMANTAS, Gintautas. Oktavos 6.25
JONYNAS, Antanas A. Ir rytas pateka raudonas; Lietuviška kelionė; Laptevų jūros salos; Pro vagono ratų bidesį 6.11

KAJOKAS, Donaldas. Valis tarp medžių kalbų; O teisių; kažkas pasimeldė matyti ir už mane; Atsidusimas; Bažnytkaimis; Rytinis obelų žydėjimas; Pamiškė; Klegėdai išori į jį ejo; Sostinė; Tas pat vapselį parūgė 11.22

KARČIAUSKAS, Mykolas. 1941 tremties kelias; Teisus žmogaus laimės psalmės žodžiai. II. III. Sakalo gūžta girioje ties Valkininkais; Kraujo giria. III. Vardan tos... Tyluva 6.18

KELERAS, Julius. Viešpaties regi mane slypintį marmuro kaukolę; elegija vykstančiam į South Carolina 1.8
KELERAS, Julius. Išardyta žiema, išbadę apsenę daktai; įvykimo data; Morton Arboretum 7.23

KETURAKIS, Robertas. Atvertos durys; Rugpjūtis; Regėjimas; Tylos sostas; Zaltvykslė; Ieva; Klaida; Šviečiantis likimas; Peizažas 5.7

LANDSBERGIS, Vytautas V. Du eilėrašai, skirti Ludvikui 4.9
MAISONIS, Antanas A. Ir tyli žemė, Ant Tilžės tilto; Tėviškės aidas; Pasidarysiu dievdirbį; Pasirėmęs nostalgijos lazda; Magnetinis diskas; Paskutinis lašas 12.17

MATUZEVIČIUS, Eugenijus. 1945 vasario 21; Laiškas; Jau sparne nenumes 2.19

MILASJUS, Oskaras V. Vertė Antanas Vaičiūnaitis. Lietuva; Lapkričio simfonija; Dirvonai 2.5

PAULIN, Tom. Vertė Julius Keleras. Šiaurės kraštovaizdyje; Namas prie jūros; Teisinga valstybė; Naujakuriai 4.30

PLUKAS, Vytautas. Zemyna 3.12
RADZIUS, Aleksandras. Tiesie tavo valia 4.1

RADZIUS, Aleksandras. Erdvinis diptikas; Rudenio klaidos 10.15
RUDOKAS, Tomas Arūnas. Nematoma sala; Gyvenimas laisva tema; Jaunoji patininkė; Eilėrašis apie žuvį; Karalius mirtis; Dar gyvims draugams; Postmodernizmas 3.12

SADŲNATĖ, Danguolė. gale gatvės, jūra; labai labai lėtai svinta...; Pavasario lietus; Mainai 5.28

SADŲNATĖ, Danguolė. Province Town įlanka; Rudenį; Jau paupio medžiai; Naktis 10.22

SAKAITE, Viktorija. maži pasauliai karais prasilenkia; tik Tu palauk; nejaugi nesuprasi; Tėvi, rašiusiam eilėraščius; Du eilėrašiai mamai; pasikartojimo galia; kai nemokėjai būti piktas — tylėjimas dviese ir kavos gėrimo šventė; atmeni, akmenį radome rudeni; tu tikrai bevaidis 12.10

STANKAUSLAITE, Marija. Lietuvoje 12.3
SVABAITĖ, Julija. Ciklas „Sibiro kūdikis“ 12.24

SVABAITĖ, Julija. 1991 rugpjūtis; Kas buvo laisvi? Nėra tau vietos čia; Žiemės eilėskis 9.10

TEREKŠNAS, Antanas. Dekonstrukcija 7.2
TYRUOLIS, Alfonsas. Lietuvos atgimimo ryšys kovo vienuolių 3.5

TYRUOLIS, Alfonsas. Atlanto nuagaugėlės. Dariaus ir Girėno mitai užsklandai 7.16